

HEGYEK KÖZÖTT, VÖLGYEK KÖZÖTT... – TÖBB MINT KÉT TUCAT VONALON MŰKÖDNEK AZ IPARI VASUTAKBÓL LETT ERDEI KISVONATOK

SZERZŐ: NYIRI JÁNOS
FOTÓFORRÁS: GEMENC ZRT.

Hej, de szép nap volt az! Tizennégy évesek voltunk, és Gyuszi leugrott a kisvasútról, hogy szedjen néhány szál virágot a májusi mezőn Annának. Aztán futott egy kicsit, és visszaugrott a lépcsőre. Erzsi néni, az osztályfőnökünk nem vett észre semmit sem – ez volt Gyuszi szerencséje, mert nagyon megbüntette volna e csínytevéseért. Mindez 1973 verőfényes májusában történt, a Királyrét felé döcögő kisvonaton, valahol Börzsönyliget vagy Hártó határában.

Az a jó a világban, és benne szép hazánkban, hogy annyi örömet kínál a természet. Csak ki kell menni az erdőbe, és az erdőben mindig jó. Lehet ősz vagy tavasz, napsütés vagy zimankó, az erdő: csoda. A nyüzsgő élet, a dús növényzet, az apróbb-nagyobb állatok minden percben meglepetésekkel kedveskednek az éber kirándulóknak. Erdemes bejárni hazánk összes erdejét, mert a magyar erdő mindenütt más. Más élmény a Bükk, más a Baktai-erdő, és megint más mondjuk Gemenc vagy a Bakony. Megunhatatlan világ.

A magyar erdő nemcsak természeti értékeket rejt, hanem megannyi emberkéz alkotta remeket is. Szerte Európában a 19. században terjedt el a vasút. Ezekben az évtizedekben nemcsak a nagy távolsági személyszállító vonalak épültek ki, hanem kisebb ipari vasutak sokasága is. Ezek az egyes vidékeket éltető, mozgásban tartó kisebb közlekedési „vérkeringések” mára a legtöbb helyen elhaltak, kiszorította őket a nem kötőtpályás szállítás.

Minálunk viszont számos helyi vasút megmaradt. Gondos, szakértő gazdáik vigyázzák őket, a több mint kéttucatnyi magyarországi kisvasút európai szintű turistalátványosság. A kisvasutak zömét az állami erdőgazdaságok tartják fenn, nem kevés anyagi áldozatot is vállalva. Ezek a vasutak – például a Börzsönyben – egész hálózatot alkottak hajdanán, és a mai erdőgazdaságok büszkék arra, amit meg tudtak menteni ezekből az ipartörténeti remekművekből.

Az állami erdőgazdaságok szigorú szabályok szerint ugyanúgy nyereségre törekvő, önfenntartó cégek, mint a többi sok ezer vállalkozás. Van azonban néhány olyan funkciójuk is, amelyet a nyereségük terhére kötelesek elvégezni, például kilátók, emlékhelyek, turistautak és egyéb turisztikai létesítmények karbantartása, építése. Ezek közé tartoznak az erdei kisvasutak is, melyek részt vesznek a teherszállításban is, de elsősorban a turisták kiszolgálására tartják fenn őket. Akik utaztak már a Széchenyi Múzeumvasúton Nagycenken vagy a 32 kilométernyi zalai Csömördéren, netán a lillafüredi vonalon, a méltán híres Zsuzsi vonaton Debrecenben, életre szóló élménnyel gazdagodtak. A kisvasutak közel viszik az embert a természethez. Sok helyütt az állatok már régen megszokták a szerelvényeket, nem zavartatják magukat a zörgésüktől, például Gemencen a szarvasbögés idején zsúfolásig megtelnek a vasúti kocsik.

A menetrendeket szerte az országban mindenütt a kirándulók igényeire igazították, ahol sok a kiránduló, a szezonban a kisvasút is folyamatosan működik: bizvást lehet számítani rá, hogy jön a vonat! A fejlesztések, felújítások szép eredménye idén tavasszal a legendás gemenci mozdony, a Rezét rekonstrukciója. Fokozatosan minden állami erdei vasút megújul, ezzel is szolgálva az emberek egészségét, jobb életminőségét. Garancia erre az állami erdőgazdaságok tulajdonosi jogainak gyakorlója, a Magyar Fejlesztési Bank. (x)

